

Залежно від мети, яку ставить викладач, можна запропонувати кілька вправ із хмарою слів:

- ретельно розглянути хмару слів і виділити поняття з теми, що вивчалася раніше;
- скласти словосполучення чи речення зі словами певного кольору;
- описово пояснити окремі поняття (тут: незалежність, перемога, історія);
- перерахувати особистості, визначені тегом (гетьмани, київські князі) тощо.

Працюючи із сюжетними текстами з метою розвинення мовної здогадки, створюємо хмару слів із незнайомого тексту і пропонуємо передбачити його зміст або згадати за змістом назву прочитаного тексту. Різновидом цього завдання може стати відновлення тексту за хмарою слів. Розвиткові мовлення сприяє робота за хмарою з окремої лексичної теми (посуд, одяг і взуття, медичні спеціальності тощо).

На заняттях із хімії можна запропонувати з хмари тегів виокремити речовини, які взаємодіють між собою, і записати рівняння реакцій, а на заняттях з анатомії за темою «Скелет голови» – розподілити назви кісток, що належать до лицьового й мозкового відділів черепа (або парні/непарні кістки).

Задоволення комунікативних потреб у новому соціумі вимагає розуміння менталітету, традицій, звичаїв, уподобань народу. Навчальні й ознайомчі екскурсії, які сприяли соціокультурній адаптації іноземних здобувачів освіти, обмежені внаслідок об'єктивних причин, тому знайомство слухачів з Україною й українцями відбувається завдяки віртуальним подорожам. Окремим видом візуалізації є відеоматеріали, які застосовуємо як у презентаціях для аудиторної роботи онлайн, так і пропонуємо для самостійного перегляду з подальшим обговоренням. Відеоматеріали, інтерактивні екскурсії [1] вражають своєю яскравістю, національним колоритом, що викликає бурхливе обговорення, порівняння з реаліями рідної країни, і, як наслідок, формує позитивне ставлення до України, а отже, розширює коло її друзів, що досить актуально на тлі подій, які відбуваються.

Зрозуміло, що демонструючи різні види візуалізованого навчального контенту, викладач розповідає слухачам, які програми застосовано для його створення, надає рекомендації й консультує слухачів під час створення ними своїх завдань із візуалізацією окремих положень. Отже, розвиток цифрових компетенцій викладача закладу вищої освіти – вимога часу, що має забезпечити якісну підготовку іноземних здобувачів освіти.

Підсумовуючи, зазначимо, що багатоманітність форм візуалізації навчального матеріалу і методів роботи з ними урізноманітнюють освітній процес, посилюють мотивацію до навчання, розвивають здібності, сприяють досягненню цілей доуніверситетської підготовки іноземних громадян.

Список використаної літератури

1. Автентична Україна. Режим доступу: <https://authenticukraine.com.ua/>
2. Богиня Л.В. Мультимедійні презентації на заняттях з наукового стилю мовлення / Л.В. Богиня, І.В. Колечкіна, Т.В. Савицька // Методологія та практика лінгвістичної підготовки іноземних студентів : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 17 квітня 2020 р. – Харків : ХНМУ, 2020. – С.14-20
3. Лещенко Т.О. Використання інфографіки для підвищення ефективності та результативності навчання української мови / Т.О. Лещенко, В.Г. Юфименко // Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 24 березня 2022 р. – Полтава, 2022. – С. 164-166.
4. Панченко Л.Ф. Інформаційно-освітнє середовище сучасного університету : монографія / Л.Ф. Панченко; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2010. – 280 с.
5. Терещенко С.П., Гафіатуліна І.В., Візуалізація навчального процесу як шлях активізації пізнавальної діяльності слухачів / С.П. Терещенко, І.В. Гафіатуліна // Вісник Науково-методичного центру навчальних закладів сфери цивільного захисту № 27. – Х.: НУЦЗУ, 2017. – С.51-53.

УДК: 378.147

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Бойченко О.М., Мошель Т.М.

Полтавський державний медичний університет

Дистанційне навчання в умовах воєнного часу розглядається науковцями як одна з форм організації навчального процесу. Завдяки сучасним технологіям на кафедрі терапевтичної стоматології впроваджено доступ до навчальних матеріалів, створено різні розділи за темами занять, тестові завдання й ситуаційні задачі, що дає можливість студенту самостійно засвоїти частину матеріалу.

Ключові слова: дистанційне навчання, сучасні технології навчання.

Distance learning in wartime conditions is considered by scientists as one of the forms of organizing the educational process. Thanks to modern technologies, the Department of Therapeutic Dentistry has implemented access to educational materials, created different sections on the topics of classes, test tasks and situational tasks, which allows the student to master part of the material independently.

Keywords: distance learning, modern learning technologies.

Протягом останніх десятиліть у навчальних закладах невідомо відбувається процес переходу від традиційного аудиторного навчання до комп'ютерних технологій. Однією з таких є дистанційне навчання. Цей спосіб здобуття вищої освіти в теперішніх умовах воєнного часу дає студентам змогу навчатися на відстані завдяки розвитку всесвітньої мережі інтернету, що дає можливість пересилати завдання, вільно вести дискусії з іншими користувачами в online-режимі та розміщувати інформацію на інтернет-сайтах, роблячи її доступною для всіх зацікавлених.

За концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні, дистанційна освіта – це форма навчання, що рівноцінна очній, вечірній, заочній і екстерну, та реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання [4].

Дистанційне навчання розглядається науковцями як одна з форм організації навчального процесу, коли сту-

денти віддалені від викладача, але можуть підтримувати діалог за допомогою різних засобів комунікації. Студент може навчатися у зручний для нього час і у звичному оточенні. За потреби здобувач вищої освіти може отримати консультативну допомогу викладача, спілкуючись із ним у онлайн-режимі, безпосередньо використовуючи інтернет як засіб зв'язку (web-чат, IRC, ICQ, інтерактивне TV, web-телефонію, Telnet). Але для успішної корекції навчання й адекватного оцінювання студента потрібний безпосередній контакт. Також неможливо точно перевірити, чи саме та людина працює, виконує завдання чи це робить хтось інший. Тому остаточний контроль якості знань усе ж таки потрібно контролювати [1].

Так, на кафедрі терапевтичної стоматології завдяки сучасним технологіям упроваджено доступ до навчальних матеріалів, створено різні розділи за темами занять, тестові завдання й ситуаційні задачі, що дає змогу студенту самостійно оволодіти частиною матеріалу. На сайті кафедри описано клінічну базу, наукову, лікувальну роботу, яка проводиться співробітниками кафедри, розміщено нормативно-правову базу, що регламентує діяльність лікаря-стоматолога, оскільки кафедра терапевтичної стоматології працює зі студентами випускних курсів. Є розділ, який присвячений навчально-методичному забезпеченню педагогічного процесу, що полегшує спілкування студента з викладачем. Для покращення процесу дистанційного навчання на сайті розміщено базу навчально-методичних презентацій, а також тестових завдань (Крок-2), де здобувачі освіти ознайомлюються з тестами попередніх років, що забезпечує їхню підготовку до ліцензійного іспиту [5].

Усе це дозволяє знизити навантаження студента і звільнити час для більш активної самостійної роботи, забезпечити індивідуалізацію навчання. Така організація навчального процесу передбачає підвищення самостійності пошуку літератури за темою заняття, аналізу, систематизації й узагальнення інформації, самоорганізацію і самоконтроль.

Різниця між дистанційною формою навчання і традиційною зрозуміла, тому що в основу традиційної моделі покладено читання лекцій, проведення клінічних розборів матеріалу, лабораторних занять, написання історії хвороби. Дистанційне навчання орієнтоване на впровадження в навчальний процес принципів інших моделей навчання, що передбачають проведення конференцій, написання конспектів, тестові завдання тощо [2;8].

Дистанційне навчання широко використовується і в інших країнах, із кожним роком його популярність стрімко зростає. У США, на противагу традиційному навчанню, створено віртуальні університети, де кожен здобувач вищої освіти може навчатися за основними дистанційними курсами на базі будь-якого університету. В європейських країнах також широко запроваджують відкриті університети дистанційної освіти. Це навчальні заклади, що базуються на дистанційних програмах [7].

Реалізація дистанційного навчання дозволяє вирішити низку питань: доступність до різноманітних навчальних ресурсів; розвиток творчих та інтелектуальних здібностей здобувача за допомогою відкритого й вільного використання всіх освітніх ресурсів і програм, у тому числі доступних в інтернеті.

Основні переваги дистанційного навчання – екстериторіальність, синхронний і асинхронний режими взаємодії учасників навчального процесу: викладач – здобувач, здобувач – здобувач, здобувач – навчальна група; а також забезпечення доступної й безперервної освіти впродовж життя. У процесі дистанційного навчання використовуються дистанційні курси – інформаційні продукти, які є достатніми для навчання за окремими навчальними дисциплінами [3].

Якщо дистанційне навчання тривале, то студент не може правильно формулювати свої думки, висловлюватися і проводити дискусійне обговорення за темою. Соціальна «присутність» викладача під час роботи в групах проявляється в спеціальних методах підтримки навчального процесу і забезпечується різними заходами, які створюють особливе спілкування в групі. Це рекомендації щодо підбору літератури й інших альтернативних джерел знань, формулювання завдань, що передбачають взаємну перевірку робіт або їх обговорення.

Практика використання інформаційних технологій у навчальному процесі засвідчує, що вони як форми традиційної взаємодії (викладач – студент) змінюються, оскільки, по-перше, вводиться новий засіб навчання, який стає необхідним зв'язувальним елементом процесу. Це теж система, але у взаємозв'язку студент – комп'ютер – викладач [6].

Упровадження в навчальний процес комп'ютерних технологій дозволяє визначити первинний рівень знань студента, ознайомитися з комп'ютерними програмами, необхідними для роботи лікаря в майбутньому, навчитися роботі й пошуку інформації в системі «Інтернет», опанувати методи дистанційного навчання, навички роботи з базами даних, упровадити комп'ютерний моніторинг диспансеризації хворих.

Отже, дистанційне навчання надає студентам різноманіття вибору й доступу до нетрадиційних джерел інформації, стимулює підвищення ефективності самостійної роботи і спонукає до вдосконалення отриманих знань. Своєю чергою, викладач має змогу реалізовувати нові форми й методи передачі інформації. Розвиток дистанційного навчання буде тривати і вдосконалюватися з розвитком інтернет-технологій і нових методів.

Список використаної літератури

1. Губанова А.О. Методика проведення навчальних занять з фізики у формі тьюторіала / А.О. Губанова // Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. – Вип. 9. – Ч. 2. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2016. – С. 100–107.
2. Долинський Є.В. Дистанційне навчання – одна з прогресивних форм підготовки фахівців / Є.В. Долинський // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Збірник наукових праць. Вип.42 / За заг. ред. проф. Матвієнко О.В. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2010. – С. 202-207.
3. Клокар Н. Методологічні основи запровадження дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації / Н. Клокар // Шлях освіти. – 2012. – № 4 (46). – С. 38-41.
4. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В.Г. Кременем 20 грудня 2000 р.).
5. Мошель Т.М. Особливості викладання терапевтичної стоматології в умовах дистанційного навчання / Т.М. Мошель, О.М. Бойченко // Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки: матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю. – Полтава, 24 березня 2022 р. – С. 203-204.
6. Панченко Г. Д. Інформаційно-освітнє середовище в професійній підготовці вчителя / Г. Д. Панченко, А. Ф. Шевченко // Педагогічна освіта: теорія і практика. – 2012. – Вип. 11. – С. 69-81.

7. Триндаде А.Р. Информационные и коммуникационные технологии и развитие человеческих ресурсов / А.Р. Триндаде // Дистанционное образование. – 2000. – № 2. – С. 5-9.
8. Що таке дистанційна освіта: як вона працює? [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.vsemisto.info/osvita/2355-sho-take-vysha-osvita-jakvona-prazuje>.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ Й ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКЛАДАННЯ РАДІОЛОГІЇ ТА РАДІАЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ

Васько Л.М., Баштан В.П., Почерняєва В.Ф., Нестуля К.І., Дудник Т.А.

Полтавський державний медичний університет

Викладання радіології та радіаційної медицини потребує проведення цілеспрямованих методичних заходів щодо підготовки майбутніх лікарів, пріоритетом яких є підвищення кваліфікації та практичних фахових умінь, широке використання в навчальному процесі інноваційних технологій навчання.

Ключові слова: викладання радіології та радіаційної медицини, інноваційні технології навчання.

The teaching of radiology and radiation medicine requires the implementation of purposeful methodical measures for the training of future doctors, the priority of which is the improvement of qualifications and practical professional skills, the wide use of innovative teaching technologies in the educational process.

Keywords: teaching radiology and radiation medicine, innovative teaching technologies.

Одним з актуальних завдань, яке стоїть перед викладачами вищих медичних навчальних закладів, є поглибленість і фундаментальність основи навчання предмета, упровадження нових технологій навчання для систематичного вдосконалення власної майстерності в умовах сучасного стрімко змінюваного світового наукового середовища. А інтеграція викладання і правильна організація навчального процесу дозволяють передати здобувачам освіти більший обсяг інформації й навчити використовувати її в практичній діяльності [1;2].

Разом із тим, значне збільшення кількості сучасних методів променевої діагностики в арсеналі практичної медицини щодо визначення різноманітної патології органів і систем організму потребують підвищення рівня викладання цієї дисципліни у вищих медичних закладах.

У наш час ведеться інтенсивний пошук і впровадження нових форм і методів навчання здобувачів, тому серед основних завдань, які має ставити перед собою сучасний викладач, такі: проведення навчання в інтерактивному режимі; підвищення інтересу здобувачів до дисципліни, що вивчається, зокрема радіології; наближення навчального процесу до практики повсякденного життя, а саме: формування навичок комунікації, адаптація до швидкоплинних умов життя, соціалізація, підвищення психологічної стресостійкості, навчання навичок урегулювання конфліктів.

Останніми роками в діагностику інтенсивно впроваджують засоби автоматизації, електроніки, обчислювальної техніки й нові способи і методи отримання медичних діагностичних зображень, зокрема за допомогою ультразвукових, рентгенівських, магнітно-резонансних і емісійних томографічних досліджень [1;3;6].

Процес навчання у вищій школі неможливий без інтеграції знань, які засвоюють здобувачі освіти на різних курсах навчання, особливо під час практичних занять. Сучасні методи підготовки здобувачів до майбутньої професійної лікарської діяльності з питань вибору методів променевої діагностики і кваліфікованого трактування морфологічних змін багатьох патологічних процесів захворювань серцево-судинної системи, легень, травного каналу, гепатобіліарної, сечостатевої систем, кісток і суглобів передбачають тісну інтеграцію кафедри радіології з іншими кафедрами щодо викладання теоретичних питань.

Для підвищення рівня підготовки професійно кваліфікованих спеціалістів перш за все необхідно мати правильно сформульовану навчальну програму, яка містить сучасну наукову інформацію, що подається в логічній послідовності й має зв'язок із попередніми темами. А нова система співпраці викладача зі здобувачами освіти вимагає нового покоління підручників, навчально-методичних матеріалів. Ураховуючи брак навчально-методичної літератури з предметів «Радіологія» і «Радіаційна медицина», співробітниками кафедри було підготовлено й видано підручники й навчальні посібники згідно з тематичними планами практичних занять (підручники: «Радіологія», «Радіаційна медицина», «Radiation medicine»; навчальні посібники: «Засоби захисту організму від дії іонізуючого випромінювання», «Means of protecting the body from the effects of ionizing radiation», «Лікування та профілактика гепатотоксичних реакцій, які виникають при проведенні хемопроменевої терапії», «Променева діагностика запальних захворювань зубів та щелеп» та ін.).

Загальновідомо, що теоретичні знання є важливим підґрунтям для опанування практичних навичок і формування клінічного мислення. Разом із тим, теоретичний рівень знань дуже легко перевіряється набором відповідних задач і тестів. Контроль знань має велике виховне значення: дисциплінує здобувачів освіти, виховує відповідальність, спонукає до змагання й забезпечує систематичну роботу з вивчення дисциплін «Радіологія» і «Радіаційна медицина».

Тож можна впевнено зазначити, що перевірка знань, умінь здобувачів впливає на результати й перебіг усього навчального процесу. Але до контролю висуваються певні вимоги, яким повною мірою відповідає тестовий контроль. Тестування як один із методів контролю є зручним, надійним, оперативним і об'єктивним. Але має й певні недоліки, через які тестування не можна застосовувати як єдиний метод об'єктивної оцінки знань і вмінь. У навчальному процесі тестування обов'язково має поєднуватися з іншими формами, методиками й методами навчання й контролю. Зокрема, застосування теоретичних знань на практиці [3;5].

Так, здобувачі, які добре опанували практичні навички, орієнтуються в клінічних ситуаціях, здатні обґрунтувати їх теоретично і, визначивши променеві ознаки того чи іншого захворювання, чітко формулюють клініко-